

ВПРОВАДЖЕННЯ ТЕСТУВАННЯ СТУДЕНТІВ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ПРИ ВИВЧЕННІ МЕДИКО-БІОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН В УМОВАХ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОГО НАВЧАННЯ

С.І.Дубінін, А.В.Ващенко, В.О.Пілюгін, Н.А.Улановська,
Н.О. Передерій, О.Б.Рябушко, О.В. Овчаренко

Ключові слова: технології навчання, інноваційні технології, модульне навчання, учбовий модуль, тестування.

Резюме: Інноваційним підходом при модульному навчанні є впровадження стандартів і тестів для самоконтролю та контролю знань, а також розробка учбових матеріалів на основі кредитно-модульного навчання.

У другій половині ХХ сторіччя був введений новий термін (поняття) – «технології навчання». Виникнення та становлення технологій навчання пов'язане з працями, як зарубіжних (Б.Блум, Д.Брунер, Г.Гейс та ін.), так і вітчизняних вчених (С.І. Архангельський, В.В. Беспалько, П.Я.Гальперін та ін.). Актуальність впровадження технологій навчання в професійну освіту визначається по-перше, значним збільшенням об'єму інформації, що, в свою чергу, погіршує засвоєння базових знань та визначає необхідність безперервного навчання; по-друге, техногенний прогрес розвитку людства потребує якісно нової професійної підготовки.

Зрозуміло, що вирішення проблеми якісного навчання при підготовці спеціалістів на основі традиційної системи навчання не може повністю забезпечити сучасний рівень підготовки. Тому у вищій школі використовуються інноваційні технології, такі як проблемно-діяльне навчання, модульне навчання, контекстне та ігрове навчання. Технологія модульного навчання базується на ідеї особистісно-центрового навчання філософа Дж. Дьюї, відповідно якої центром педагогічної системи є учень (студент), а пріоритетне значення в навчанні набувають самоосвіта та самоконтроль. Психологічна основа технології – «система повного засвоєння знань» (Дж.

Керрол, Б.Блум та ін.), яка виходить із положення, що для засвоєння одного й того ж учбового матеріалу різними об'єктами навчання в залежності від індивідуальних особливостей потрібний різний час. Оптимальною буде така організація навчального процесу, при якій кожен студент матиме достатній час для вивчення матеріалу модуля. Впровадження системи повного засвоєння знань відбувається поетапно:

- формування діагностичної мети навчання;
- розробка змісту навчання у вигляді стандартів повного засвоєння знань;
- розробка стандартів і тестів для контролю рівня засвоєння знань;
- розробка учбових матеріалів на основі модульного принципу;
- організація початкового діагностування студентів та організація диференційованої самостійної роботи;
- розробка завдань для самоконтролю до всіх навчальних модулів;
- корекція знань за підсумками самоконтролю та підсумкового контролю.

Учбовий модуль - це складова частина навчального процесу, що має змістову цілісність та цілі, які відповідають змісту, має технологічне забезпечення, що включає різноманітні форми навчання, системи самоконтролю та контролю. При розробці учбового модуля вкрай необхідна розробка системи різнорівневих учбових завдань. Важливе місце у системі учбових завдань відводиться тестам як технологічному засобу самоконтролю та контролю знань.

Значна роль у реалізації основних вимог до навчального процесу, належить інноваційним технологіям вдосконалення учбового процесу. В останні десятиріччя в теорії та практиці вищої професійної освіти все більше уваги приділяється активним та інтерактивним формам, методам і технологіям навчання, які стають ефективними способами підготовки студентів.

На нашу думку, суттєвим для вирішення завдань навчального процесу на сучасному етапі є розробка учбових матеріалів на основі модульного принципу та розробка завдань для самоконтролю і контролю рівня знань з усіх навчальних модулів (тестів різного рівня складності, ситуаційних та типових

задач). Причому, розробка таких матеріалів повинна проводитися постійно, оновлюватися, включати новітні дані.

Головна функція тестування – це контролююча функція, яка полягає у контролі знань та вмінь студентів, визначенні досягнення базового рівня загальної та професійної підготовки, володіння обов'язковим мінімумом змісту дисципліни. Крім контролюючої функції у відповідності до мети навчання тестовий контроль виконує навчальну та виховну функції, а також сприяє розвитку самонавчання та самоконтролю. Перевірка знань студентів передбачає тематичну, підсумкову перевірки знань, а також постійну перевірку знань на практичних заняттях. Всі ці види перевірки можна проводити за допомогою різних прийомів та методів, зокрема за допомогою тестування. Тестовий контроль знань та навичок має ряд позитивних рис, він природньо вписується в сучасні концепції навчання, дозволяє більш раціонально використовувати час занять, охоплювати більший об'єм матеріалу швидко встановлювати зворотній зв'язок зі студентами та оцінювати результати засвоєння навчального матеріалу, приділяти увагу тим темам, які були недостатньо засвоєні, протягом заняття, вносити корективи. Тестовий контроль забезпечує одночасну перевірку знань студентів всієї групи і формує у них позитивну мотивацію до самопідготовки, до свідомого навчання та дисциплінує в цілому.

Поняття «тест» визначається як система завдань специфічної форми, певного змісту, з певним рівнем складності, яка дозволяє об'єктивно оцінити структуру, якість та рівень підготовки об'єктів навчання (учнів, студентів).

Основними перевагами тестового контролю, на нашу думку є:

- максимальна об'єктивність результатів контролю знань;
- висока ефективність контролюючої діяльності викладача за рахунок збільшення оперативності та регулярності, що передбачає розподіл матеріалу дисципліни за темами, розділами, модулями, які мають самостійне значення в рамках вивчення дисципліни;
- можливість застосування автоматизованих систем для проведення тестового контролю не тільки полегшує роботу викладача, але й підвищує

мотивацію навчальної діяльності, зменшує емоційне напруження студентів в процесі контролю знань;

- передбачає однаковий рівень вимог та однакові критерії оцінювання для всіх студентів і не залишає місця для особистих уподобань та антипатій з боку викладача.

Сучасну систему навчання не можна визнати повноцінною, якщо вона не буде включати елементи проблемності. На нашу думку, організація процесу навчання, в основі якої лежить впровадження в навчальний процес проблемних ситуацій, виділення і вирішення студентами поставлених проблем є максимально ефективною. При вивченні студентами медичної біології, вважаємо доцільним, для проведення вхідного, проміжного та підсумкового контролю знань, а також для самоконтролю засвоєння навчального матеріалу студентами, використання тестових завдань різного рівня складності та вирішення типових і ситуаційних задач.

Для організації тестування студентів важливою складовою є навчально-методичне забезпечення: підручники, навчальні посібники, методичні рекомендації, альбоми для практичних занять тощо. При вивченні студентами медичної біології викладачі кафедри прагнуть індивідуалізувати тестовий контроль - кожен студент отримує свій набір (варіант) тестових завдань, а це в свою чергу потребує створення різних варіантів контролюючих тестів. Для ефективного проведення тестування професорсько-викладацький склад орієнтується на створення сприятливої психоемоційної атмосфери у системі "викладач – студент". Оскільки при написанні на занятті тестів різних рівнів складності у студентів іноді виникають труднощі, вважаємо доцільним надавати студентам для самопідготовки базу тестів, необхідних для активізації навчання, щоб студенти при вивченні окремої теми, або розділу, або при складанні залікового кредитно-модульного заняття, підготовці до ліцензійного іспиту, мали можливість самостійно ознайомитися з цими завданнями, самостійно знайти правильні відповіді (можливо користуючись підручниками, навчально-методичними посібниками, консультаціями викладачів). А вже при

контролі знань на практичному занятті, кожен студент одержує об'єктивну оцінку, яка буде залежати від якості самопідготовки: опрацювання студентом учбового теоретичного матеріалу та оволодіння практичними навичками і вміннями під час аудиторної та позааудиторної роботи, особисто з навчальною базою тестових завдань та ситуаційних задач.

Список літератури:

1. Андрущенко В.П. Модернізація вищої освіти: проблеми теорії, методології, практики. // Університетська освіта України XXI століття: проблеми, перспективи, тенденції розвитку. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції – Харків, 2000. – С. 8-17.
2. Ващенко Н.М. Сучасна освіта в Україні (проблеми реалізації Болонського процесу в українській Вищій освіті/ Н.М. Ващенко// Медична освіта. – 2009.– №3. – С. 48-52.
3. Ждан В.М. Реформування вищої медичної освіти в Україні відповідно до Болонського процесу / В.М. Ждан // Трибуна лікаря. – 25 травня 2005. – №100. – С. 2.
4. Колесник Ю.М. Болонський процес та якість освіти / Ю.М. Колесник , Ю.М. Нерянов // Медична освіта. – 2005.–№2.– С.38-40.
5. Мілерян В.Є. Методичні основи підготовки та проведення навчальних занять в медичних вузах. (методичний посібник), Київ, 2004.– 80 с.
6. Наливайко А. П. Про методи врахування результатів поточної успішності в підсумковій оцінці знань (вітчизняний та зарубіжний досвід) / А. П. Наливайко - Нові технології навчання: Наук.-метод. зб. – К.: Наук.-метод, центр вищої освіти, 2004. – Вип. 38. – С. 15-20.
7. Нейко Є.М. Навчально-методичне забезпечення самостійної роботи студентів при вивченні фундаментальних дисциплін / Є.М. Нейко , Л.В. Глушко , Г.М. Ерстенюк // Медична освіта. – 2004.–№1.– С. 13-14.
8. Олексенко В.В. Ефективні шляхи вдосконалення змісту і форм підготовки спеціалістів ВНЗ / В.В. Олексенко // Вища освіта України, – № 2. – 2004. – С. 66-69.

9. Стрельніков В.Ю. Педагогічні основи забезпечення особистого та професійного розвитку студентів засобами інноваційних технологій навчання. – Книга 2.- Полтава. - 2002.- с.145.